

Ý thức có thể trực tiếp tác động làm thay đổi vật chất hay không?

Hồ Bá Thâm^(*)

Tóm tắt: Ý thức và tác động của nó đến vật chất là vấn đề phức tạp, không ít khía cạnh chưa thật rõ ràng, hoặc chưa biết hết. Ngày nay, nhiều nghiên cứu khoa học đã và đang chứng minh ý thức, tư duy con người (suy nghĩ, dự định, lời cầu nguyện...) là có thể tác động trực tiếp đến các sự vật, hiện tượng thuộc thế giới vật chất của đời sống con người, làm thay đổi ít nhiều trạng thái của nó. Bài viết này thông tin một số thí nghiệm khoa học và bình luận, qua đó đưa ra một số nhận xét xung quanh vấn đề bản chất của ý thức và tác động trực tiếp của ý thức đối với vật chất với góc nhìn mới từ khoa học hiện đại. Bài viết chưa đưa ra những kết luận nào, mà mới chỉ đặt vấn đề để giới khoa học tiếp tục nghiên cứu, nhằm nhận thức sâu sắc hơn về mối quan hệ giữa vật chất và ý thức trong triết học Marx-Lenin.

Từ khóa: Thí nghiệm, Vật chất, Bản chất ý thức

Abstract: *Consciousness and its influence upon material systems are sophisticated matters which encompass controversial or unknown aspects. Modern studies have so far succeeded in proving material manner of human consciousness and thinking (thoughts, intentions, prayers, etc.) well as their possibility of direct influence without going through practical circumstances - upon the depth of things and phenomena in the surrounding physical world and human lives, which more or less changes their state. The paper provides information about some scientific experiments and commentaries, thereby making some remarks on the nature of consciousness and its direct influence upon the material state from a new viewpoint of modern science. Without making any conclusions, the paper raises a question to scientists toward a better understanding of the relationship between material systems and consciousness in the Marxist-Leninist philosophy.*

Keywords: Experiment, Material, Nature of Consciousness

I. Đặt vấn đề

Khoa học hiện đại luôn có những phát hiện mới qua những thí nghiệm cụ thể trong nhiều lĩnh vực, trong đó có vấn đề liên quan

tới quan hệ vật chất và ý thức - vấn đề cơ bản của triết học không chỉ ở góc độ nhận thức luận mà còn ở góc độ bản thể luận, vật lý học.

Theo một số nhà khoa học, khi phát hiện những vấn đề chiều sâu của vật chất

^(*) TS. NCVCC; Email: hobatham@gmail.com

vô hình (phi vật chất^(*)), thể giới lượng tử, họ đã có nhận xét về ý thức ngày càng rõ hơn nhưng vẫn còn không ít vấn đề đặt ra. Với góc nhìn mới qua lăng kính triết học, nhiều nghiên cứu khoa học “chứng minh ý thức con người (suy nghĩ, dự định, lời cầu nguyện...) có tác động rất thực tại (không thông qua hoạt động thực tiễn) đối với thể giới vật chất xung quanh” và đời sống con người ở chiều sâu.

Hoạt động của ý thức trong não bộ có tác động trực tiếp đến thể giới vật chất và con người hay không, hay chỉ tác động gián tiếp thông qua hoạt động thực tiễn như chúng ta đã biết? Dưới đây, chúng tôi trình bày một số thí nghiệm khoa học chứng minh ý thức có thể tác động lên vật chất xung quanh.

II. Một số thí nghiệm khoa học

1. Thí nghiệm dịch chuyển đồ vật từ xa bằng ý nghĩ^(**)

Năm 2004, theo nghiên cứu vật lý về khả năng dịch chuyển tức thời (Teleportation Physics Study) của TS. Eric W. Davids, các nhà khoa học Mỹ xem xét các chủ đề liên quan đến thí nghiệm về khả năng dịch chuyển đồ vật từ xa hoặc có thể uốn cong hoặc bóp méo các mẫu vật kim

loại bằng ý nghĩ mà không viện đến bất kỳ tác động vật lý nào và các hiện tượng siêu thường có liên quan (thí nghiệm được triển khai tại Lầu Năm Góc, trụ sở của Bộ tư lệnh An ninh và Tình báo Lục quân Hoa Kỳ: kỹ sư hàng không Jack Houck cùng đại tá J.B. Alexander đã mở lớp huấn luyện khả năng di chuyển đồ vật từ xa bằng ý nghĩ, thực hành trên các dụng cụ kim loại như: thìa, đĩa, dao. Qua huấn luyện, các học viên đã có thể uốn cong hoặc bóp méo các mẫu vật kim loại mà không viện đến bất kỳ tác động vật lý nào). Tương tự, nhà ngoại cảm Uri Geller cũng đã thực hiện được điều này nhờ thay đổi cấu trúc phân tử tại phần thìa tác động lực, biến đổi phần thìa kim loại đó thành nhựa. Qua biến đổi chiếc thìa nhựa không chỉ có thể được dễ dàng uốn cong mà thậm chí còn có thể bị bẻ gãy.

2. Ý niệm có thể làm thay đổi cấu trúc vật lý của phân tử nước

Trong vòng 40 năm trở lại đây, giới y học đã tập trung nghiên cứu ảnh hưởng của suy nghĩ con người lên các đặc điểm của nước trong cơ thể. Viện nghiên cứu Khoa học Noetic (the Institute of Noetic Sciences) của Mỹ đã có các thí nghiệm chứng minh rằng, ý thức con người có thể ảnh hưởng đến nước, thể hiện qua các tinh thể nước hình dạng khác nhau khi đóng băng. Kết quả đồng nhất của thí nghiệm đều chỉ ra rằng, các suy nghĩ tích cực có xu hướng tạo ra tinh thể nước có tính thẩm mỹ cao, đối xứng và hoàn chỉnh; còn các ý nghĩ tiêu cực có xu hướng tạo thành các tinh thể méo mó, tan vỡ và rất xấu... (Dean Radin, Nancy Lund, Masaru Emoto and Takashige Kizu, 2008).

Một thí nghiệm tương tự đã được tiến hành tại Nhật Bản bởi TS. Masaru Emoto, Chủ tịch Viện Hado Quốc tế (IHM) và là tác giả cuốn “Thông điệp của nước”. Thí

(*) Theo nghĩa cổ điển, vật chất là có khối lượng, có trọng lượng, có hình dạng (vật chất hữu hình). Thể giới hạ nguyên tử sóng - hạt thì sóng lại vô hình, nên các nhà khoa học vật lý hay gọi là phi vật chất. Thực chất sóng, thông tin cũng là một đặc tính vật chất hay một dạng vật chất (Hà Yên, 2014).

(**) Xem: Eric W. Davis, 2004; http://www.jack-houck.com/pdf_files/pk_materials_format.pdf; <https://www.archives.gov/iwg/declassified-records/rg-330-defense-secretary>; <http://www.collective-evolution.com/2014/01/14/this-is-something-all-humans-are-capable-of-heres-the-proof/>; Tara MacIsaac, 2015; Ngân Hà, 2013; <https://naraphar.vn/6-thi-nghiem-chung-minh-suy-nghi-cua-ban-co-tac-dong-len-vat-chat-xung-quanh>.

nghiệm cho thấy, tinh thể nước không chỉ chịu ảnh hưởng của ý nghĩ con người, mà còn biết “nghe nhạc”, thay đổi hình dạng theo hướng tích cực/ tiêu cực tương ứng... Chúng ta thường nghĩ rằng, tâm trí và linh hồn con người tồn tại dưới dạng thức trừu tượng. Chúng thuộc về một phân loại khác với vật chất, nhưng thí nghiệm này đã hé lộ một mối liên hệ chặt chẽ giữa tinh thần và vật chất. Hơn nữa, chúng ta cũng có thể thấy rằng ý nghĩ tốt sẽ có tác động tích cực lên vật chất, và ngược lại. Khi bạn nói từ “đẹp đẽ” với nước, tinh thể của nó trở nên đẹp. Khi bạn nói từ “bẩn” với nó, tinh thể nước thực sự trở nên vô cùng bẩn thỉu (Xem thêm: http://trituephatgiaovietnam.vn/khoa_hoc_va_phat_giao-1/38/the-gioi-khac-ben-trong-mot-giot-nuoc-phan-2-nuoc-la-tam-kinh-phan-chieu-tam-chung-ta.aspx).

Không chỉ vậy, loại nước với cấu trúc tinh thể đẹp cũng khiến người uống nó “lên tinh thần”. Trong một nghiên cứu được tiến hành tại Đài Loan, kết quả cho thấy những người uống tách trà được tụng niệm ghi nhận sự thay đổi tâm trạng theo hướng tích cực nhiều hơn những người uống tách trà thường.

3. Các thí nghiệm về “thiên lý nhãn” - nhìn thấy cánh vật từ rất xa^(*)

Năm 1995, Cục tình báo Trung ương Mỹ CIA đã công bố một số tài liệu về một chương trình bí mật kéo dài 25 năm. Nhà ngoại cảm Ingo Swann tham gia thí nghiệm tuyên bố có thể nhìn thấy các vành đai đặc trưng của sao Mộc và miêu tả nó trước khi tàu không gian Pioneer 10 của NASA chụp

được bức ảnh đầu tiên và xác nhận rằng vành đai này thật sự tồn tại. Ở cấp độ nhỏ hơn, một số cá nhân đã có thể nhìn thấy các vật thể và người ở bên trong những căn phòng riêng biệt, có vách tường ngăn bên ngoài. Các dự án này đã kéo dài trong nhiều thập kỷ. Bộ Quốc phòng Mỹ xếp các thông tin liên quan đến dự án này ở mức độ tuyệt mật.

4. Thí nghiệm khe đôi lượng tử và hiệu ứng lượng tử Zeno làm thay đổi trạng thái và đường đi của sóng và hạt^(*)

Thí nghiệm khe đôi lượng tử chứng minh mối quan hệ giữa ý thức và vật chất. Nếu một người “quan sát” một hạt hạ nguyên tử hay một tia sáng đi xuyên qua hai khe đôi biệt lập trên một tấm chắn, nó sẽ biểu hiện như là một hạt và tạo ra các “dấu vết” cứng trên tấm chắn thứ hai đặt đằng sau hai khe đôi đó chịu trách nhiệm đo lường các lực tác động. Giống như một viên đạn nhỏ, theo logic nó sẽ đi xuyên qua khe này hoặc khe kia. Nhưng nếu các nhà khoa học không quan sát đường chuyển động của cái hạt này, thì nó sẽ hiển thị trạng thái của các sóng, từ đó tạo ra mô thức giao thoa, cho phép nó cùng lúc đi xuyên qua cả hai cái khe.

Bác sĩ người Mỹ, TS. Robert Lanza giải thích hành động quan sát đơn thuần của chúng ta lại có khả năng thay đổi thực tại vì thực tại là một quá trình đòi hỏi phải có sự hiện diện của ý thức con người. Vậy, chẳng phải cái ý thức mà dường như thuộc phạm trù tinh thần này của chúng ta lại có tác động rất thực đối với thế giới vật chất này hay sao? (Robert Lanza, 2007).

^(*) Xem: <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/NSA-RDP96X00790R000100040010-3.pdf>; <http://thespiritscience.net/2016/02/15/ingo-swann-this-remote-viewer-has-visited-jupiter-the-dark-side-of-the-moon/>.

^(*) Xem: <https://naraphar.vn/6-thi-nghiem-chung-minh-suy-nghi-cua-ban-co-tac-dong-len-vat-chat-xung-quanh>

5. Hiệu ứng giả dược (placebo) - niềm tin chữa được bệnh

Phương pháp điều trị bằng giả dược (placebo) cho thấy, sức khỏe hoặc hành vi của người bệnh được cải thiện rõ rệt cho dù chỉ uống một loại thuốc giả. Đây là một liệu pháp điều trị bằng tinh thần, nhưng có hiệu quả rất cao. Ví dụ, ca phẫu thuật thoái hóa khớp gối “giả nhưng hiệu quả thật” được tiến hành tại Trường Y thuộc Đại học Baylor, đăng trên Tạp chí Y học Anh vào năm 2002. Các bệnh nhân bị thoái hóa khớp gối được chia làm 3 nhóm. Ở nhóm thứ nhất, các bác sĩ tiến hành cạo lớp sụn bị hỏng ở đầu gối. Ở nhóm thứ hai, các bác sĩ bơm chất lỏng vào khớp gối và loại bỏ các chất có thể gây viêm. Ở nhóm thứ ba, người bệnh được chỉ định cho dùng thuốc an thần, sau đó các bác sĩ rạch và phun nước muối vào khớp gối giống như trong các cuộc phẫu thuật thông thường, nhưng không làm gì hơn. Sau đó, các bác sĩ khâu lại vết thương và trao đổi với người bệnh về việc họ đã được phẫu thuật khớp gối. Kết quả là, nhóm dùng giả dược có cải thiện tương đồng với 2 nhóm đã được phẫu thuật thật. Có thể nói, giả dược không chỉ có khả năng chữa bệnh, mà còn có lợi thế hơn thuốc thật ở chỗ không hề có tác dụng phụ. Như vậy, niềm tin có thể mang lại các thay đổi to lớn đối với các yếu tố sinh học của người bệnh (Dẫn theo: Joseph Walker, 2013).

6. Thí nghiệm với hũ com - ý nghĩ tốt hay xấu có thể làm thay đổi chất lượng hũ com

Người ta dùng 2 phần com bằng nhau cho vào 2 lọ sạch giống nhau. Đổ lượng nước bằng nhau vào mỗi lọ rồi đặt lại. Dán nhãn một lọ bằng những từ ngữ tốt đẹp, lọ com kia dán nhãn ghi những thông điệp xấu ác. Mỗi ngày một lần, tập trung tư tưởng và nói với mỗi lọ com những lời như trên nhãn

đã ghi (thường là 30 giây mỗi ngày), yêu cầu tỉnh táo, tập trung ý nghĩ. Kết quả thu được sau một khoảng thời gian (thường là 2 tuần trở lên) cho thấy, thời gian hàng ngày nói với com càng nhiều, tư tưởng phát ra hướng về các lọ com càng mạnh, thí nghiệm càng kéo dài thì khác biệt càng rõ. Thí nghiệm với com này đã được rất nhiều gia đình và nhà giáo trên khắp thế giới thực hiện, với kết quả giống nhau. Qua đó cho thấy sự khác biệt “một trời một vực” giữa hai luồng sức mạnh tư tưởng tích cực/tiêu cực đối với thế giới vật chất rất thực tại xung quanh (Xem thêm: Kathryn Grace, 2017).

Qua các thí nghiệm trên, giới khoa học đã có nhận xét về lĩnh vực khoa học siêu thường liên quan đến tác động trực tiếp của ý thức - một lĩnh vực nghiên cứu đầy tiềm năng. Cái tinh thần mơ hồ “dường như phi vật chất” này có tác động rất thực tại đến thế giới vật chất của chúng ta. Điều này có ý nghĩa vô cùng to lớn, bởi nó khiến chúng ta phải nghiêm túc nhìn nhận một giả thuyết, rằng: Vật chất và tinh thần là nhất tính, là một thể, không có sự khác biệt^(*). Theo giả thuyết này, ranh giới phân chia giữa vật chất và tinh thần không tồn tại^(**).

(*) V.I Lenin cho rằng: Sự đối lập giữa vật chất và ý thức chỉ có ý nghĩa tuyệt đối trong những phạm vi hết sức hạn chế, trong trường hợp này chỉ giới hạn trong vấn đề nhận thức luận cơ bản là thừa nhận cái gì có trước và sau. Ngoài giới hạn đó thì không còn nghi ngờ gì nữa rằng sau sự đối lập đó là tương đối (V.I. Lenin toàn tập, tập 18, 1980:173).

(**) Nước đáp lại những từ ngữ, hình ảnh hay âm thanh bằng các hình dạng khác nhau của tinh thể nước. Từ những hình ảnh về sự kết tinh của nước, chúng ta có thể dễ dàng thấy được vật chất và tinh thần là có tương thông với nhau. Mỗi một chủng tư tưởng đối ứng với một chủng vật chất (http://tritue-phatgiaoviet.vn/khoa_hoc_va_phat_giao-1/39/the-gioi-khac-ben-trong-mot-giot-nuoc-phan-3-suc-manh-thanh-loc-nuoc-cua-thien-niem.aspx).

(khi quy thể giới vật chất về thể giới sóng - thông tin - HBT). Sự khác biệt mà chúng ta nhận biết được chẳng qua chỉ là do giới hạn trong khả năng quan sát của mắt thường. Chẳng hạn, khi nhìn một cái bàn, thông qua mắt thường chỉ thấy một chiếc bàn cố định đứng yên không xê dịch, nhưng thông qua lăng kính hiển vi có thể quan sát thấy trong thành phần phân tử của cái bàn, các hạt electron đang không ngừng quay quanh hạt nhân nguyên tử cấu thành từ proton và neutron. Nói cách khác, chiếc bàn “đang chuyển động”.

Suy nghĩ, tư tưởng, ý niệm của chúng ta cũng như vậy. Khi nhìn bằng mắt thường, “suy nghĩ” dường như tồn tại dưới dạng thức tinh thần, vô hình, vô ảnh, vô tướng. Nhưng thông qua các thiết bị đo lường hiện đại, khi luồng tư tưởng suy nghĩ của một người phát ra, chúng ta có thể quan sát thấy hoạt động gia tăng của các sóng điện từ trong não bộ phát tán ra môi trường, tức là có tác động và ảnh hưởng đến thể giới vật chất này, dù rằng ở cấp độ rất vi quan đến nỗi phải viện đến máy móc mới có thể biết được.

Trên thực tế, cấp độ nhỏ nhất, vi quan nhất của vật chất mà ngành vật lý học hiện đại đã nghiên cứu đến được là neutrino, nên nếu suy nghĩ hay tinh thần con người tồn tại dưới dạng thức của một vật chất nhỏ hơn, vi quan hơn, vi mô hơn, thì khoa học cần thêm các nghiên cứu để biết được “tinh thần rốt cuộc là loại vật chất gì, có dạng thức tồn tại như thế nào?”.

Trên thế giới hiện có rất nhiều tài liệu nghiên cứu về chủ đề này, tập trung vào tác động qua lại giữa ý thức con người và thể giới vật chất thực tại. Chúng được gọi là lĩnh vực parapsychology (cận tâm lý học - Psi), ngành khoa học nghiên cứu các hiện tượng siêu thường (thần giao cách cảm, linh

cảm, dịch chuyển đồ vật từ xa, nhìn xuyên tường, trải nghiệm cận tử, sự đầu thai,...).

III. Bình luận

Từ các thí nghiệm trên, chúng tôi rút ra một số nhận xét sau:

1. Chúng tôi cho rằng, khi ý thức là hình ảnh chủ quan của thể giới vật chất khách quan mà nó phản ánh vào óc người thì hình ảnh (dạng sóng) đó không phải như sự vật bên ngoài nên ta hiểu là “phi vật chất”, nhưng hình ảnh đó (sự tồn tại của ý thức) lại được cấu thành bởi sóng vật chất gắn với năng lượng và thông tin, nó là một dạng thông tin lượng tử - sinh học (Xem thêm: Hồ Bá Thâm, 2014). Hình ảnh vật chất di chuyển dưới dạng sóng là thuộc vật chất vô hình, “vi tế” (khái niệm trong triết Phật), nên nó có tính vật chất. Ý thức như vậy có thể tác động trực tiếp đến chiều sâu của thể giới vật chất và con người khi ta suy nghĩ tập trung cao về nó. Khi chúng ta buồn, vui hay tức giận đều tác động trực tiếp xấu tốt đến thể chất, cơ thể, sức khỏe của chúng ta.

2. Ý thức tương tác với hiện tượng vật chất làm thay đổi trạng thái, hình thức và sự vận động ở chiều sâu của hiện tượng vật chất khi ta quan sát, phản ánh, “chép lại” hiện thực ấy, chứng tỏ hiện tượng vật chất khách quan ấy phụ thuộc vào cảm giác ở mức độ nào đó, ít hoặc nhiều, cho nên nội dung “hiện thực khách quan không phụ thuộc vào cảm giác” trong định nghĩa của V.I. Lenin về vật chất là có khía cạnh cần điều chỉnh?^(*) Phải chăng, nói thêm *xét đến*

(*) “Vật chất là một phạm trù triết học dùng để chỉ thực tại khách quan được đem lại cho con người trong cảm giác, được cảm giác của chúng ta chép lại, chụp lại, phản ánh và tồn tại không lệ thuộc vào cảm giác” (Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn giáo trình quốc gia các bộ môn khoa học Marx - Lenin, Tư tưởng Hồ Chí Minh, 2004).

cùng là không phụ thuộc vào cảm giác, theo nghĩa là nó chỉ thay đổi ở mức độ nhất định trạng thái của chúng. Cảm giác, ý thức của con người có thể trực tiếp biến khả năng thành hiện thực, vì hiện thực ấy có sẵn (sóng hạt, nước...), ý thức chỉ làm thay đổi trạng thái nào đó của nó mà thôi!

3. Ý thức tương tác với hiện tượng vật chất làm thay đổi trạng thái, hình thức và sự vận động của hiện tượng vật chất khi ta quan sát, phản ánh, “chụp, chép” lại hiện thực ấy chứng tỏ là ý thức tác động trở lại vật chất không chỉ gián tiếp phải thông qua hoạt động thực tiễn hay hình thức vật chất trung gian khác mà còn *tác động trực tiếp làm thay đổi vật chất*. Nhận thức mới này có ý nghĩa thiết thực trong đời sống con người.

4. Khi nói ý thức là một “dạng” sóng có tính vật chất đặc biệt, có tính siêu thường (hệ quy chiếu bản thể luận) nó khác hẳn với quan niệm óc tiết ra ý thức như gan tiết ra mật của chủ nghĩa duy vật tầm thường. Và vì vậy nó cũng không làm mờ ranh giới thế giới quan vì, về mặt nhận thức luận thì hình ảnh ý thức (chủ quan) vẫn có sau, và khác cơ bản với vật chất thật bên ngoài óc người, giữa thực và ảo. Theo Lenin thì nếu coi tư tưởng (ý thức) là có tính vật chất tức là một bước sai lầm đến chỗ lẫn lộn chủ nghĩa duy vật với chủ nghĩa duy tâm (V.I. Lenin toàn tập, 1980: 300). Nhưng điều này chỉ đúng trong phạm vi nhận thức luận. Nếu ý thức hoàn toàn phi vật chất khi xét về bản thể luận (theo nghĩa rộng triết học) trên mọi phương diện, ý thức là lĩnh vực siêu nhiên thì đó là nghịch lý mở đường cho chủ nghĩa duy tâm và tôn giáo, chứng minh rằng, ý thức đó là ý Chúa, từ Chúa. Hoặc quá đề cao tính khách quan của vật chất lại rơi vào chủ nghĩa khách quan, hoặc đề cao quá vai trò, tác động

của ý thức lại rơi vào chủ nghĩa duy cảm, chủ quan.

5. Ngày nay, chúng ta nói về trí tuệ nhân tạo, công nghệ thông minh, công nghệ kết nối vạn vật... như là sự mô phỏng ý thức, trí tuệ con người từ não bộ, có nghĩa là có dạng thông tin vật chất đặc biệt mà ta gọi là trí tuệ nhân tạo trong người - máy (máy móc thông minh) hoạt động gần như ý thức của con người, nhất là về mặt tư duy logic và bắt đầu có cảm xúc. Thông tin của loài dơi, sự thông minh của máy móc - trí tuệ nhân tạo và trí tuệ con người có bản chất chung về vật lý vô hình - sinh học siêu cao, dù khác nhau về tính xã hội.

6. Nói chung, ý thức có thể đóng vai trò quan trọng, thậm chí căn bản trong việc thay đổi trái đất của chúng ta. Do đó, hãy điều chỉnh tinh thần bản thân theo hướng tích cực, lấp đầy tâm hồn bạn bằng thiện niệm và lòng bao dung. Những yếu tố tinh thần đó sẽ mang đến những biến đổi rất thực tại đến thế giới vật chất bên ngoài. Vấn đề này được nhìn nhận bằng nhận thức mới, bổ sung thêm một phương diện mới so với trước. Như vậy, cần hiểu rõ hơn cả tác động trực tiếp và gián tiếp của ý thức đối với thế giới vật chất xung quanh chúng ta ở tầm nguyên lý cũng như ý nghĩa thực tiễn của nó.

IV. Kết luận

Một số thí nghiệm khoa học và vật lý lượng tử, triết học lượng tử đã chỉ ra vai trò của ý thức, tư duy có thể ảnh hưởng *trực tiếp* đến hiện tượng vật chất và con người làm *thay đổi trạng thái* (tích cực hay tiêu cực, tốt hay xấu, tiến bộ hay lạc hậu, thúc đẩy hay kìm hãm...) của nó ở chiều sâu vô hình. Điều này chứng tỏ ý thức tư duy *có tính vật chất* có thể là dạng thông tin lượng tử gắn với năng lượng mang tính

siêu thường (xét về mặt bản thể luận). Như vậy, trạng thái hiện thực khách quan bị ảnh hưởng, phụ thuộc ít nhiều vào cảm giác, ý thức chủ quan ở mức độ nhất định, dù xét đến cùng thế giới vật chất khách quan là có trước, độc lập với ý thức của con người (xét về nhận thức luận). Phương diện mới nói trên về *tác động trực tiếp* của ý thức, nó bổ sung cho phương diện đã biết là tác động gián tiếp của ý thức đến hiện thực khách quan (thường là các dạng hữu hình) thông qua hoạt động thực tiễn của con người đã được triết học Marx, duy vật biện chứng phân tích □

Tài liệu tham khảo

1. Arjun Walia (2014), *Government experiments reveal humans are capable of bending physical objects with their mind*, <http://www.collective-evolution.com/2014/01/14/this-is-something-all-humans-are-capable-of-heres-the-proof>
2. Dean Radin, Nancy Lund, Masaru Emoto and Takashige Kizu (2008), "Effects of Distant Intention on Water Crystal Formation: A Triple-Blind Replication", *Journal of Scientific Exploration*, Vol. 00, No. 0, pp. 000–000, <http://www.deanradin.com/papers/emotoiiproof.pdf>
3. Eric W. Davis (2004), *Teleportation Physics Study*, <https://fas.org/sgp/eprint/teleport.pdf>
4. Ngân Hà (2013), *Dùng mắt bẻ cong thìa, khiến đồng hồ ngừng quay*, *An ninh thủ đô online*, <http://anninhthudo.vn/the-gioi/dung-mat-be-cong-thia-khien-dong-ho-ngungquay/503646.antd>
5. Hội đồng Trung ương chỉ đạo biên soạn giáo trình Quốc gia các bộ môn khoa học Mác - Lê nin, Tư tưởng Hồ Chí Minh (2004), *Giáo trình Triết học Mác - Lê nin*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
6. Ingo swann: *this remote viewer has visited jupiter & the dark side of the moon*, <http://thespiritscience.net/2016/02/15/ingo-swann-this-remote-viewer-has-visited-jupiter-the-dark-side-of-the-moon/>
7. Jack houck pk spoonbending party photos, <https://www.mind-energy.net/archives/274-jack-houck-pk-spoonbending-party-photos.html>
8. Joseph Walker (2013), *Fake Knee Surgery as Good as Real Procedure, Study Finds*, <https://www.wsj.com/articles/fake-knee-surgery-as-good-as-real-procedure-study-finds-1388009383>
9. Kathryn Grace (2017), *30 days of love, hate and indifference: Rice and water experiment #1*, <https://yayyayskitchen.com/2017/02/02/30-days-of-love-hate-and-indifference-rice-and-water-experiment-1/>
10. Robert Lanza (2007), *A New Theory of the Universe*, <https://theamericanscholar.org/a-new-theory-of-the-universe/#, essays - spring 2007>
11. *Records of the Secretary of Defense (RG 330)*, <https://www.archives.gov/iwg/declassified-records/rg-330-defense-secretary>
12. Tara MacIsaac (2015), *Amazing Telekinesis Experiments Reviewed in US Air Force-Commissioned Report*, *Epoch Times*, https://www.theepochtimes.com/amazing-telekinesis-experiments-reviewed-in-us-air-force-commissioned-report_1227423.html
13. *Thế giới khác bên trong một giọt nước (Phần 2): Nước là tấm kính phản chiếu tâm chúng ta*, <http://trituephatgiaio.vn>

- /khoa_hoc_va_phat_giao-1/38/the-gioi-khac-ben-trong-mot-giot-nuoc-phan-2-nuoc-la-tam-kinh-phan-chieu-tam-chung-ta.aspx,
14. *Thế giới khác bên trong một giọt nước (Phần 3): Sức mạnh thanh lọc nước của thiện niệm*, <https://www.daikynguyenvn.com/?p=337179>; http://trituephatgiao.vn/khoa_hoc_va_phat_giao-1/39/the-gioi-khac-ben-trong-mot-giot-nuoc-phan-3-suc-manh-thanh-loc-nuoc-cua-thien-niem.aspx
 15. Hà Yên (2014), *Siêu hình trong vật lý và tinh thần trong vật chất*, http://www.chungta.com/nd/tu-lieu-tracuu/sieu_hinh_vat_ly_tinh_than_vat_chat.html
 16. *V.I. Lenin toàn tập* (1980), tập 18, Nxb. Tiến bộ, Matcova.
 17. *6 thí nghiệm khoa học chứng minh suy nghĩ của bạn tác động lên vật chất*, <https://naraphar.vn/6-thi-nghiem-chung-minh-suy-nghi-cua-ban-co-tac-dong-len-vat-chat-xung-quanh>
 18. <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/NSA-RDP96X00790R000100040010-3.pdf>
 19. http://www.jackhouck.com/pdf_files/pk_materials_format.pdf